

intressantare än det den säger.

Därför har min diskussion av den, som i första hand tagit fasta på de resonemang som ändå förs i den, i en mening varit orättvis. Att jag ändå valt att kritisera det som sägs i *Det osägbara* beror på att jag själv tror, tvärtemot Stenlund, att argumentation i filosofiska frågor är en möjlig och viktig uppgift för filosofer. Och dåliga argument blir inte bättre för att de står i bibeln.

Å andra sidan har det väl framgått – visat sig – att jag själv känner stark irritation inför denna bok. Irritationen gäller inte i första hand de dåliga argumenten utan just den hållning boken uttrycker. Till exempel elitismen: Verklig filosofi är något man gör ensam, säger Stenlund. Samtal eller diskussioner är meningslösa och leder bara till "svenssonfilosofi". Denna hållning finner jag frånstötande, men Stenlund kanske har rätt i att just detta inte är så mycket att argumentera om.

Min avgörande invändning mot boken gäller emellertid den användning som Stenlund gör av idén om det osägbara. Visserligen kan jag tänka mig flera orsaker till att denna idé tycks verka så tilltalande. För det första är det ofta fruktbart att i ett visst sammanhang observera skillnaden mellan det som sägs och det som visas, vilket alla språkfilosofer vet. För det andra är det inte underligt att man kan känna leda och till och med förtvivlan inför många analytiska filosofers oändliga diskussioner om till synes föga väsentliga frågor, och sådana känslor manifesteras ofta i *Det osägbara*. För det tredje tror jag att de flesta känner igen upplevelsen av att våra mest geniala och djupsinniga idéer *försvinner* när vi försöker uttala dem. Den som är övertygad om sin genialitet kan då förklara detta med att idéerna är osägbara, snarare än att det var något fel på dem. Jag kan inte undvika intrycket att detta är vad som hänt i denna bok, som å ena sidan gör anspråk på så mycket allvar och djup, och å andra sidan innehåller så många häpnadsväckande ytligheter.

Kanske behöver vi ibland idén om det osägbara – det osägbara som tröst. Kanske finns det saker som verkligen är osägbara. Men vi bör inte glömma att idén om det osägbara också är den enklaste och bekvämaste utvägen för den som vill slippa argumentera, slippa tänka.

Dag Westerståhl

Notiser

Harald Ofstad, professor i praktisk filosofi i Stockholm, har nyligen utgivit en bok med titeln *Ansvar og handling*, Universitetsforlaget, Oslo-Bergen-Tromsø 1980. Den innehåller sexton uppsatser i moralfilosofiska, socialfilosofiska och rättsfilosofiska ämnen.

Sören Halldén, professor i teoretisk filosofi i Lund, har utgivit *Nyfikenhetens redskap. En bok om kritiskt tänkande inom vetenskapen och utanför*, Studentlitteratur, Lund 1980.

Medarbetare i detta nummer av *Filosofisk tidskrift*: Peter Gärdenfors är docent i teoretisk filosofi i Lund, Björn Sundberg är doktorand i litteraturvetenskap i Uppsala. Henry Odera Oruka är professor i filosofi vid universitetet i Nairobi, Kenya. På sextioalet studerade han för professor Ingemar Hedenius i Uppsala. Dag Westerståhl är forskarasistent vid filosofiska institutionen i Göteborg.

Filosofisk tidskrift 1981 nr 1, 46